

ΣΤΕ 307/2018 [Χαρακτηρισμός διατηρητέων κτιρίων στο "Πάρκο Ελευθερίας"]

Περίληψη

-Από τις διατάξεις της Διεθνούς Σύμβασης της Γρανάδας που κυρώθηκε με το ν. 2039/1992 και οι οποίες αποτέλεσαν συνέχεια της Χάρτας της Βενετίας του 1964 και της Διακήρυξης του Άμστερνταμ στο ζήτημα της διατήρησης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και οι οποίες κατά το άρθρο 28 παράγρ. 1 του Συντάγματος έχουν υπέρτερη του νόμου τυπική ισχύ, συνάγεται ότι τα συμβαλλόμενα στην ανωτέρω Διεθνή Σύμβαση μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να απέχουν από κάθε ενέργεια που βλάπτει αμέσως ή εμμέσως τα μνημεία ή τα αρχιτεκτονικά σύνολα ή τον περιβάλλοντα χώρο τους.

-Η υπουργική απόφαση, η οποία κηρύσσει κτίριο ή τμήμα του ως διατηρητέο και επιβάλλει, ενόψει της συνταγματικής επιταγής για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, περιορισμούς στο δικαίωμα της κυριότητας, πρέπει, λόγω της φύσεώς της, να είναι αιτιολογημένη. Η αιτιολογία αυτή μπορεί να προκύπτει από την προβλεπόμενη στις προαναφερθείσες διατάξεις έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας του καθ'ύλην αρμόδιου Υπουργείου, καθώς και από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, πρέπει δε να περιλαμβάνει περιγραφή, με ειδικό και συγκεκριμένο τρόπο, των στοιχείων τα οποία, ενόψει των κριτηρίων του νόμου, δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό ως διατηρητέου του συγκεκριμένου κτιρίου ή τμήματός του, κατά τη σχετική κρίση της Διοικήσεως, η οποία ως προς τις περαιτέρω ουσιαστικές και τεχνικές εκτιμήσεις δεν ελέγχεται, κατ'αρχήν, ακυρωτικώς.

-Προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι αναιτιολόγητη ως προς τον χαρακτηρισμό των 7 κτιρίων και του περιβάλλοντα χώρου ως διατηρητέων, καθ'όσον από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει η ιστορικότητα αυτών ούτε αξιολογούνται αισθητικά. Καθ'ο μέρος ο προβαλλόμενος λόγος αφορά τον περιβάλλοντα χώρο των επίδικων κτιρίων στηρίζεται επί εσφαλμένης πραγματικής βάσης και συνεπώς είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι δεν εχώρησε εν προκειμένω τέτοιος χαρακτηρισμός.

-Εν προκειμένω, αφού έγινε αξιολόγηση κάθε κτιρίου ξεχωριστά αλλά και ενιαία ως συγκροτήματος κτιρίων, έγινε δεκτό ότι 7 κτίρια που τελικά χαρακτηρίστηκαν ως διατηρητέα αποτελούν δείγμα της νοσοκομειακής αρχιτεκτονικής του τέλους του 19ου και των αρχών του 20ου αιώνα, και σημαντικά τεκμήρια της εξέλιξης της πόλης των Αθηνών από πολεοδομική, ιστορική και αρχιτεκτονική άποψη, ενώ τα κτίρια επί της οδού Δεινοκράτους (8-13) και το κτίριο 14 δεν συγκροτούν ενιαίο σύνολο με τα 7 που τελικά χαρακτηρίστηκαν ως μνημεία. Ως προς το κατεδαφισθέν κτίριο

διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχουν καταγεγραμμένα σχετικά στοιχεία και συνεπώς, δεν δύναται να κηρυχθεί ως διατηρητέο. Με αυτά τα δεδομένα, η προσβαλλόμενη πράξη στηρίζεται σε ειδική αιτιολογία για το εν μέρει ενιαίο χαρακτήρα του συγκροτήματος που προκύπτει από τον πλήρως και επαρκώς τεκμηριωμένο διοικητικό φάκελο, έχει λάβει υπόψη της νόμιμα κριτήρια και δεν αντίκειται στα διδάγματα της κοινής πείρας. Εξάλλου, από τα ίδια στοιχεία του φακέλου προκύπτει η χρονολογία κατασκευής των κτιρίων κατά ομάδες, ενώ ελήφθησαν υπόψη και οι διαφορετικές κρίσεις της Διοίκησης σε προηγούμενο χρόνο και στο πλαίσιο διαφορετικών διαδικασιών (τόσο αυτές που επικαλείται η αιτούσα, όσο και οι πράξεις που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας χαρακτηρισμού των ε7άδικων κτιρίων ως μνημείων κατά τα έτη 2002-2003). Συνεπώς, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα τα όσα περί του αντιθέτου προβάλλονται με την κρινόμενη αίτηση περί πλημμελούς αιτιολογίας της προσβαλλόμενης πράξης, ενώ είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι οι επιμέρους ισχυρισμοί, με τους οποίους αμφισβητείται η ουσιαστική κρίση της διοίκησης ως προς την αξιολόγηση των κτιρίων που χαρακτηρίστηκαν ως διατηρητέα, η οποία εκφεύγει του ακυρωτικού ελέγχου.

-Προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει εκδοθεί κατά κατάρχηση εξουσίας και καθ' υπέρβαση των ακραίων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της Διοίκησης, διότι δεν αιτιολογείται η επιλογή των κτιρίων που επελέγησαν να χαρακτηρισθούν ως διατηρητέα έναντι των λοιπών, Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, προεχόντως διότι η κρίση για τον χαρακτηρισμό είναι αυτοτελής και διενεργείται με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ακινήτου.

-Όμως, ως προς τις μετὰγενέστερες εναρμονιζόμενες με τα αρχικά κτίρια προσθήκες, που χαρακτηρίζονται, επίσης, ως διατηρητέες, καθώς και τα εξαιρούμενα του χαρακτηρισμού προσκτίσματα ή αλλοιώσεις, η προσβαλλόμενη πράξη είναι αόριστη, αφού δεν περιγράφει τα στοιχεία αυτά επακριβώς, ώστε να προσδιορίζονται αφενός εκείνα που περιλαμβάνονται στον χαρακτηρισμό και αφετέρου τα εξαιρούμενα, με συνέπεια να μην προκύπτει ως προς τα στοιχεία αυτά το ακριβές περιεχόμενο της σχετικής ρυθμίσεως. Το γεγονός δε ότι ο καθορισμός των στοιχείων αυτών ανατίθεται στην Ε.Π.Α.Ε., δεν θεραπεύει την πλημμέλεια της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθότι για την κήρυξη κτιρίων ως διατηρητέων, κατ' εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων, την αποφασιστική αρμοδιότητα φέρει ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ και όχι η Ε.Π.Α.Ε., η οποία έχει στη σχετική διαδικασία γνωμοδοτική μόνο αρμοδιότητα. Πρέπει, επομένως, για τον λόγο αυτό, ο οποίος προβάλλεται βασίμως, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη κατά το μέρος που αναφέρεται στα εν λόγω στοιχεία.

Πρόεδρος: Αθ. Ράντος

Εισηγητής: Ζ. Θεοδωρικάκου

Το πλήρες κείμενο της απόφασης θα αναρτηθεί αμέσως μετά την καθαρογραφή της

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<http://nomosphysics.org.gr>

από το Δικαστήριο.